

MEMORIU JURIDIC DE SINTEZĂ PRIVIND NECONSTITUȚIONALITATEA ȘI NECONFORMITATEA PROIECTULUI DE LEGE A PSIHOLOGULUI

1. Lipsa legitimității și vicierea procedurii de consultare profesională

- **Articole vizate din propunere:** Întregul proiect de lege B708/2025.
- **Norme încălcate:** Art. 1 alin. (5) din Constituție (Securitatea juridică); Legea nr. 213/2004 (privind exercitarea profesiei de psiholog); Legea nr. 24/2000 (Tehnica legislativă - principiul transparenței și participării).
- **Analiză:**

Eludarea Convenției Naționale a CPR — organul suprem de conducere și reprezentare a voinței colective a psihologilor — transformă inițiativa legislativă într-un act unilateral, lipsit de reprezentativitate socială.

Înaintarea proiectului către Parlament fără avizul forurilor democratice interne prevăzute de Legea 213/2004 (în vigoare) încalcă principiul autonomiei profesionale și al auto-guvernării.

Această omisiune procedurală atrage un viciu de legitimitate care afectează fundamentul democratic al viitoarei reglementări, încălcând obligația de a asigura o legislație predictibilă și fundamentată pe consultarea reală a partenerilor sociali.

2. Dobândirea și suspendarea dreptului de liberă practică

- **Articole vizate din propunere:** Art. 1, 2, 7, 18, 144, 151.
- **Norme încălcate:** Art. 1 alin. (5) (Predictibilitatea normei) și Art. 41 (Dreptul la muncă) din Constituție; Legea nr. 24/2000.
- **Analiză:** Propunerea delegă „condițiile și formele” de dobândire a dreptului de practică către **Statutul profesiei** (act administrativ), încălcând rezerva de lege. Conform Deciziei CCR 462/2014, elementele esențiale care limitează exercițiul unei profesii reglementate trebuie prevăzute în legea primară. Suspendarea dreptului de practică prin decizii administrative ale Biroului Executiv (Art. 144) fără criterii stricte în lege aduce atingere substanței dreptului la muncă. Art. 151 (2) instituie un termen de decădere (24 luni) pentru preschimbarea atestatelor sub sancțiunea nulității absolute, măsură disproporționată raportat la scopul urmărit (Art. 53 Constituție).

3. Condiționarea accesului și progresiei prin examen standardizat scris

- **Articole vizate din propunere:** Art. 33, 56, 112, 147.
- **Norme încălcate:** Art. 16 (Egalitatea în drepturi) și Art. 41 (Dreptul la muncă) din Constituție; Directiva (UE) 2018/958 (Testul de proporționalitate).
- **Analiză:** Instituirea unui examen standardizat ca barieră unică de acces și progresie (stagiar - specialist - principal), ignorând parcursul academic și experiența clinică, încalcă principiul proporționalității. Condiționarea accesului în organele de conducere (Art. 112) exclusiv de gradul profesional creează o discriminare nejustificată între membrii cu drepturi depline, încălcând dreptul de a fi ales într-o organizație de interes public.

4. Lipsa mecanismelor interne de jurisdicție administrativă

- **Articole vizate din propunere:** Art. 141, 143, 145.
- **Norme încălcate:** Art. 21 (Accesul liber la justiție) și Art. 1 alin. (4) (Separarea puterilor) din Constituție; Legea nr. 554/2004.
- **Analiză:** Propunerea concentrează puterea de cercetare, judecare și executare a sancțiunilor la nivelul Biroului Executiv și al Consiliului Național. Absența unei instanțe disciplinare independente și forțarea apelului intern (fără control judecătoresc direct pe anumite faze) încalcă principiul *nemo iudex in causa sua*. Jurisdicția administrativă este pur formală, decizia finală fiind politizată și administrată de aceleași organe care emit normele.

5. Absența controlului financiar intern (Comisia de Cenzori)

- **Articole vizate din propunere:** Art. 102, 136, 137.
- **Norme încălcate:** Principiile bunei guvernante; Ordonanța nr. 26/2000 (prin analogie privind transparența entităților de utilitate publică).
- **Analiză:** Proiectul permite Consiliului Național și Biroului Executiv să stabilească taxe (Art. 136), să aprobe bugete și să direcționeze fonduri către entități private satelit (fundații/asociații - Art. 137), fără a institui o **Comisie de Cenzori independentă**. Această omisiune legislativă încurajează managementul defectuos al fondurilor provenite din cotizațiile membrilor și încalcă principiul transparenței financiare.

6. Conflictul cu instituțiile de învățământ superior (Recunoașterea diplomelor)

- **Articole vizate din propunere:** Art. 31, 55, 109, 153.
- **Norme încălcate:** Art. 32 (Dreptul la învățătură) din Constituție; Legea Învățământului Superior nr. 199/2023.
- **Analiză:** Art. 109 oferă CPR puterea de a „recunoaște” programe de master, subordonând actul academic universitar unei decizii administrative. Aceasta reprezintă o ingerință gravă în **autonomia universitară**. CPR nu are competență legală de a invalida o diplomă de studii eliberată de o instituție acreditată de Ministerul Educației (prin ARACIS), creând un conflict de norme între legislația educației și legea specială a profesiei.

7. Conflictul cu Ministerul Sănătății și imixtiunea în instituții

- **Articole vizate din propunere:** Art. 103, 117 (lit. z), 118 (lit. j).
- **Norme încălcate:** Legea nr. 95/2006 privind reforma în sănătate; Codul Administrativ.
- **Analiză:** Propunerea oferă Președintelui CPR atribuții de a „veghea” la asigurarea condițiilor de muncă în instituții (Art. 118 j), fapt ce constituie o imixtiune în prerogativele manageriale ale angajatorilor și în controlul exercitat de Inspekția Muncii sau Ministerul Sănătății. Pretenția de a aviza structura organigramelor pentru unitățile sanitare încalcă ierarhia administrativă a statului.

8. Situația non-psihologilor și a psihopedagogiei speciale

- **Articole vizate din Propunere:** Art. 5, 55, 150, 152.
- **Norme încălcate:** Principiul securității raporturilor juridice; Directiva 2005/36/CE.
- **Analiză:** Proiectul impune o barieră retroactivă pentru absolvenții de psihopedagogie specială, filosofie sau teologie care practică psihoterapia. Deși există clauze tranzitorii (Art. 150), acestea sunt limitative și temporare, forțând reorganizarea formelor de exercitare (Art. 152) sub sancțiunea dizolvării. Această „psihologizare” forțată a unor specialități interdisciplinare neagă realitatea academică europeană și încalcă dreptul la exercitarea profesiei conform calificărilor obținute sub imperiul legii vechi.

9. Mecanismul de auto-conservare (Art. 154)

- **Analiză:** Aceasta este o clauză de imunitate administrativă. Permitea actualului Consiliu de a redacta Regulamentul de Alegeri și Statutul noului sistem (Art. 154 alin. 5) încalcă principiul imparțialității și al alternanței democratice, oferind pâghii legale pentru manipularea procesului electoral viitor.

CONCLUZIE

Proiectul legislativ suferă de un **exces de reglementare administrativă** în detrimentul **legalității primare**. Centralizarea puterii, lipsa controlului financiar și imixtiunea în sistemul educațional și sanitar fac acest proiect vulnerabil la un control de constituționalitate. Se recomandă eliminarea delegărilor către Statut pentru elementele ce vizează drepturi fundamentale și instituirea unor mecanisme de control independente (Cenzori și jurisdicție disciplinară externă).